

Adviesraad Sociaal Domein
Postbus 17
7240 AA LOCHEM
info@adviesraadlochem.nl



Lochem, 9-feb-2026

Kenmerk : 2026001
Betreft : Gevraagd advies op Uitvoeringsnota Wonen, welzijn en zorg.
Uw Kenmerk : 2244554 d.d. 16-12-2025

Aan : College van B&W van de Gemeente Lochem
Cc. : L. Treffers en M. van Deventer
cc. : J. Meerwijk

Geacht College,

Advies in hoofdlijnen

De Adviesraad Sociaal Domein Lochem wil beginnen met u te complimenteren met deze heldere, mooi vormgegeven en concrete agenda.

Vooraf: ouderen zijn een vanzelfsprekend onderdeel van onze gemeente. Zij mogen nooit gereduceerd worden tot een zorgbehoefte of een kostenpost. Aandacht voor welzijn betekent ook uitstralen dat hun aanwezigheid, en de zorg die daar soms bij hoort, volkomen normaal is. Soms lijkt het wel of ouderen of de norm wordt dat ouderen maar met minder genoegen moeten nemen, zie bijvoorbeeld de discussie over de huisvesting van ouderen.

De speerpunten en actiepunten kunnen wij met enkele kanttekeningen en aanvullingen delen.

Ook de organisatieopzet kan grotendeels onze goedkeuring wegdragen, maar wij achten in dit complexe veld een sterkere regisserende en initiërende rol van de gemeente in de uitvoering noodzakelijk.

De grootste moeite hebben wij met de financiële en personele invulling. Deze is volstrekt ontoereikend voor deze ambitieuze, maar broodnodige agenda.

Hieronder beantwoorden wij eerst de vragen die u stelde in de begeleidbrief voor dit gevraagde advies. Vervolgens gaan wij in op de speerpunten en de voorgestelde acties. Tot slot beargumenteert de ASDL zijn bezwaren tegen de financiële en personele invulling en doet de raad een aantal suggesties om meer te doen met dezelfde, te lage, uitgaven.

De 4 vragen

1. *Gaat de uitvoeringsagenda wonen welzijn en zorg zoals die nu is opgesteld bijdragen aan en meer toekomstig bestendige woon en zorgomgeving voor ouderen?*

De uitvoeringsagenda is een noodzakelijke en inhoudelijke sterke stap, maar geen garantie. Ze draagt pas echt bij aan een toekomstbestendige woon en zorgomgeving voor ouderen, als er voldoende structurele middelen komen. Veel acties vragen om extra budget. Denk aan stimulering van woon- en zorginitiatieven, vervoer, ontmoetingsplekken enzovoort en de minimaal benodigde personele invulling om de diverse rollen, zoals regie en initiatief nemen en (begeleiden van) de uitvoering en samenwerking.

Zonder versterking van de sociale basis en nieuwe vormen van ondersteuning ontstaat het risico dat de beschikbare inzet van vrijwilligers en professionals op termijn onvoldoende is om de zorgvraag te blijven waarborgen. De uitvoerbaarheid komt hiermee onder druk te staan.

Hoewel nauwe samenwerking tussen gemeente, zorg en coöperaties noodzakelijk is, blijft de woningbouw in te sterke mate afhankelijk van marktpartijen. Gemeenten kunnen sturen en faciliteren, Lochem bouwt zelf niet.

2. *Steunt u de doelen die bij de 5 speerpunten zijn geformuleerd?*

De ASDL kan instemmen met de 5 speerpunten en onderschrijft de doelen met één kanttekening. Wij steunen de ambitie om zorg zo lang mogelijk thuis en in de wijk te organiseren. Tegelijkertijd achten wij het niet realistisch om structureel meer druk te leggen op informele zorg, gezien de toenemende zorgvraag en afnemende professionele capaciteit.

3. *Heeft u suggesties om de communicatie met en participatie van inwoners goed vorm te geven.*

De wijze van organisatie van de participatie is zeker aantrekkelijk voor zaken die redelijk kleinschalig geregeld kunnen worden. Echter voor projecten op gemeentelijk of (sub)regionaal niveau zullen aan de vertegenwoordiging van de doelgroep wellicht ook inhoudelijke eisen gesteld moeten worden. De inzet van de afdeling Communicatie is erg vrijblijvend geregeld.

Het draagvlak bij inwoners kan verhoogd worden door de oprichting van een inwonerspanel, door enquêtes (waaronder Lochem spreekt) of door gerichte informatie/discussiebijeenkomsten.

Op digitale vaardigheden zal noodzakelijkerwijs ingezet moeten worden, maar er zal altijd een groep niet (voldoende) digitaal vaardig blijven en daaraan moet voor een succesvol beleid aandacht besteed blijven worden. Zo zouden hulpvragen aan 't Baken wellicht ook telefonisch afgehandeld kunnen worden.

4. *Heeft u nog andere tips of aandachtspunten voor verdere verbetering?*

- ✓ Bij speerpunt 2: idealiter is er een netwerk dat loopt van burens straat, buurt tot wijk- of dorpsniveau. De ondersteuning zou zich daar ook op moeten richten met inschakeling van wijkorganisaties, dorpsbelangenverenigingen en verenigingen zorg en welzijn. Daarnaast blijken maatjesprojecten vaak succesvol en zouden zij een onderdeel van de preventieve sociale basis moeten vormen.
- ✓ Bij 3.1 dient naast de toegankelijkheid meer aandacht te komen voor hindernissen op straat voor mensen met een handicap: toegankelijke stoepen, verlaagde stoepranden, meer parkeerplekken voor gehandicapten.
- ✓ Bij de ontmoetingsfunctie (3.2) zal naast aandacht voor vereenzaming ook aandacht dienen te zijn voor (halve) dagbesteding, of dagverzorging voor licht dementerenden en voor sommige ouderen met lichtere psychiatrische problematiek.
- ✓ Het is niet realistisch om te verwachten dat alleen faciliteren van (steun)structuren uit het sociale netwerk voldoende is om de toenemende zorgvraag van ouderen voldoende tegemoet te komen. Zo is er een toenemende

vraag naar allerlei tussenvoorzieningen, die bijvoorbeeld de mantelzorg ontlasten of een alleenstaande in staat stellen langer thuis te blijven wonen.

- ✓ Bij 3.3 zou ruimer faciliteren van doorstroming goed zijn, zowel via de beleidsregels, als via ondersteuning door vrijwilligers en professionals. Ook woning delen en splitsing van woningen kan bijdragen tot wonen op een meer wenselijke maat en tevens bijdragen aan het algemene woningtekort. Bij deze vormen zouden wellicht voorwaarden aan de jongere woningdelers gesteld kunnen worden om lichte mantelzorg/burenhulp te verrichten.
- ✓ De gemeente dient nu echt werk te gaan maken van voldoende woningen in de goedkopere huur- en koopsegmenten. Ook op de door de ASDL belegde bijeenkomst voor ouderen ter voorbereiding van dit advies kwam naar voren dat verhuizen vanuit een grotere woning vaak geen optie is de appartementen voor ouderen zijn schaars en grotendeels veel te kostbaar, mede omdat daar nog de kosten van VVE en servicekosten bijkomen.
- ✓ Het is van belang minder afhankelijk te worden van commerciële marktpartijen. Dit kan onder andere door zelf grond aan te kopen, de Wet Voorkeursrecht toe te passen en initiatieven voor collectief particulier ondernemerschap meer ruimte te bieden.
- ✓ Niet alle actiepunten zouden wij eenzelfde prioriteit geven. Wij noemen 3 prioriteiten:
 1. Realisatie van een infrastructuur in de Lochemse wijken en het buitengebied zorg en welzijn vergelijkbaar met de dorpen.
 2. Ontwikkeling in samenwerking met zorgpartners en vrijwilligerswerk van tussenvoorzieningen, zo mogelijk op dorps- en wijkniveau.
 3. In samenwerking met woningpartners vergroten van het aanbod van ouderen en gehandicapten geschikte woningen, woonclusters en woonzorgclusters.

Organisatie, menskracht en financiën

Terecht wordt voorzien in een uitgebreide jaarlijkse evaluatie, waaraan de ASDL ook zeer bereid is bij te dragen. Daarbij wordt de uitvoeringsagenda ook herijkt om aan te sluiten bij nieuwe inzichten en veranderende omstandigheden.

Het succes van alle doelen en acties zal afhangen van het draagvlak voor de uitvoering en het tempo. Plan bijvoorbeeld periodiek een voortgangsoverleg met alle partners, soms sectoraal, soms in volle breedte.

De gemeentelijke regie is essentieel om een samenhangend programma te realiseren. Voor een effectieve en coherente aansturing zou u wellicht een interne projectgroep van wethouders en medewerkers kunnen samenstellen.

Deze ambitieuze agenda - die niet bepaald verlicht is door onze suggesties – is onzes inziens volstrekt niet voldoende gefinancierd met de jaarlijkse 130.000 euro. Ook met externe subsidies voor bijvoorbeeld projecten als meer en nieuwere vormen van wonen en zorg en tussenvoorzieningen is dit programma niet te realiseren.

Er zijn verschillende mogelijkheden die, al dan niet gecombineerd, deze problematiek kunnen verminderen of oplossen.

- Als er onvoldoende financiële middelen zijn, zou het een mogelijkheid zijn het temporiseren van de invoering van een aantal acties. Als er eenmaal begonnen is met een actie, dan moet deze ook voldoende doorgezet kunnen worden om te voorkomen dat de lucht er intern of extern uitloopt.
- Te overwegen is om enige prioriteiten te stellen die voorrang hebben in de uitvoering en de bijbehorende personele inzet. Zoek bij de andere acties naar andere organisaties die (mee) willen trekken of naar vrijwilligers/ouderen die met beperkte begeleiding van de Stichting Welzijn Lochem of de gemeente de actie uitvoeren.
- Toewijzen van zo veel mogelijk actiepunten aan huidige of nieuwe, eventueel tijdelijke medewerkers in dienstverband, zowel vanwege de extreem hoge kosten van inhuur als vanwege de continuïteit. Al dan niet tijdelijke uitbreiding van uren is goedkoper. Bovendien wordt met het in dienst nemen van medewerkers kennis en ervaring binnengebracht op een alleen maar uitbreidend veld.
- In dienst nemen van de programmaleider om dezelfde redenen. Bij zo'n langlopend actieprogramma gaat veel tijd en geld verloren met korte en erg dure aanstellingen.
- Mochten deze oplossingen onvoldoende werken, dan adviseren wij om aan de raad extra structureel budget te verzoeken.
Immers de inspanningen voor wonen, welzijn en zorg voor ouderen en personen met deels vergelijkbare woon- en zorgwensen zijn niet alleen maatschappelijk heel wenselijk. De acties kunnen ook bijdragen aan het betaalbaar houden van voorzieningen voor zorg, welzijn en wonen, ook voor de gemeente Lochem.

Met vriendelijke groeten,



N. Swen-Fischer

Voorzitter ASDL